Kannabis lailliseksi, säännellyksi ja verolle -kansalaisaloitteen edustajien kirjallinen lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 21.03.2025

Tähän kirjalliseen lausuntoon liittyvä visuaalinen osuus löytyy tästä linkistä, josta sen voi myös ladata:
Kannabis lailliseksi, säännellyksi ja verolle -kansalaisaloitteen suljettu kuuleminen, STV, esitys

Kiitämme mahdollisuudesta lausua sosiaali- ja terveysvaliokunnalle kirjoittamastamme kansalaisaloitteesta. On valitettavaa, että tämä lausunto ei ole julkinen, kuten lausuntomme lakivaliokunnalle oli. Tämä lausunto on päivitetty ja täydennetty versio lausunnostamme lakivaliokunnalle.

Kannabiksesta

Kannabis on kasvi, jonka eri lajikkeita ja osia ihmiset ovat käyttäneet ainakin kymmenen tuhatta vuotta. Kun puhutaan kannabiksen käytöstä päihteenä tai lääkkeenä, niin silloin puhutaan kannabiskasvin kukinnosta tai siitä valmistettavista tuotteista.

Kannabis on suomalainen kasvi. Suomi kuuluu alueeseen, jolla kannabista ollaan kesytetty tuhansia vuosia sitten ja siksi esim Kalevalassakin oli viittauksia kannabikseen, kunnes sitä alettiin sensuroimaan 60-luvulla. Ensimmäiset todisteet kannabiksen viljelystä ovat Kiinasta 12,000 vuotta sitten, eli siis ennen esim vehnän kesyttämistä.

Kansalaisaloite siis vaatii, että tätä ihmiskunnan ja suomalaisten vanhinta viljelykasvia pitäisi saada kasvattaa ja hyödyntää järkevän sääntelyn ohjaamana.

Poliitikkojen mielipiteistä

Kun valmistauduimme tähän kuulemiseen, otimme selvää valiokunnan jäsenten ennakkoasenteista tähän asiaan, Ylen vaalikonevastauksista, ja vastustus on aika runsasta, kuten voi nähdä diaesityksestämme.

Eduskunta järjesti puntaroivan demokratian kokeilun, jossa moninainen joukko Suomen kansalaisia pääsi keskustelemaan, kuulemaan asiantuntijoita ja muodostamaan mielipiteensä eri kansalaisaloitteista. Yksi merkittävimmistä tuloksista oli, että vanhin ja viisain ikäluokka muutti mielipiteitään kannabiksen laillistamisen kohdalla selkeästi eniten ja mielipiteiden keskiarvo muuttui aloitetta puoltavaksi. Toivomme, että kansanedustajat voivat olla yhtä avomielisiä mielipiteidensä muuttamiselle, jos saavat tämän käsittelyn aikana uutta tietoa.

Useat poliitikot ympäri maailmaa ovatkin muuttaneet mieltään tässä asiassa, ja tätä ovat johtaneet suuret liittolaisemme Yhdysvallat, Saksa ja Kanada. Kannabiksen kieltolaki tuotiin Suomeen Yhdysvalloista YK:n kautta Presidentti Nixonin hallituksen toimesta. Nyt kun USA:n presidentti ja monet muut kutsuvat tätä epäonnistumiseksi, niin meidän kannattaa olla taas

kuulolla. Donald Trump on jo toinen virassa oleva USA:n presidentti putkeen, joka on muuttanut mieltään tässä asiassa. Saksassa ja Kanadassa kieltolaki on jo kumottu liittovaltion tasolla. Myös presidentti Kekkonen piti kannabiksen kieltolakia tekopyhänä ja oikeusvaltion vastaisena, ja hän oli siis presidentti, kun kannabis kriminalisoitiin Suomessa.

Esityksessämme näkyy kannabiksen laillinen tilanne tällä hetkellä ympäri maailmaa.

Erityisesti Euroopassa moni maa muuttaa politiikkaansa tällä hetkellä. Tsekin oikeistohallitus aikoo laillistaa kannabiksen leikatakseen valtion menoja ja kerätäkseen tuloja. Alankomaissa kannabista on voinut ostaa sallitusti kannabiskahviloista yli 50 vuotta ja siellä on nyt käynnissä laillisen tuotannon ja myynnin pilotteja. Espanjassa on jo yli 20 vuotta voinut ostaa kannabista laillisesti voittoa tavoittelemattomilta kannabisklubeilta. Samanlainen malli on otettu käyttöön Maltalla ja Saksassa. Tanskassa, jossa tuotetaan jo paljon kannabista lääkekäyttöön, esim Kööpenhaminan kaupunginvaltuusto on vaatinut kannabiksen laillistamista.

Sveitsin tilanne on erityisen mielenkiintoinen tälle valiokunnalle. Siellä on vuodesta 2023 ollut käynnissä kannabiksen laillisen tuotannon ja myynnin pilotteja. Näiden pilottien tulosten pohjalta Sveitsin parlamentin terveysvaliokunta on juuri hiljattain esittänyt parlamentille kannabiksen laillistamista, koska se on heidän arvionsa mukaan paras tapa suojella lapsia ja kannabiksen käyttäjiä sekä hävittää rikolliset markkinat. Valiokunta esittää kannabista myyntiin valtion monopoliliikkeeseen, eli ovat ottaneet oppia Suomesta siitä, miten lopettaa kieltolaki.

Eurooppalainen kannabispolitiikka tarkoittaa tällä hetkellä siis siirtymistä pois myös kannabiksen kieltolaista.

Kieltolain haitoista ja laillistamisen hyödyistä

Mutta miksi muualla maailmassa ollaan lopetettu tämä Suomessa hyväksi katsottu politiikka?

Ensiksi käymme läpi kannabiksen kieltolain haittoja. Tarkkaavaisimmat huomaavat tästä, että nämä ovat lähes samat haitat kuin mitä alkoholin kieltolaki aiheutti.

Kieltolain alla kannabiksen vahvuus on noussut, kuten päihteille aina käy kieltolain aikaan. Kannabista ollaan pitkään jalostettu päihdyttävämmäksi, eli sellaiseksi, että siinä on enemmän psykoaktiivista THC-kannabinoidia, ja vähemmän antipsykoottista CBD-kannabinoidia.

Kun ei suoriteta tuotannon valvontaa, kannabikseen päätyy usein epäpuhtauksia kuten homeita, raskasmetalleja ja hyönteismyrkkyjä. Joskus myös vaarallisia ja tappavia synteettisiä kannabinoideja[1] myydään kannabiksena.

[1] Nimitys on harhaanjohtava. Oikeampi nimitys on kannabinoidireseptoreihin vaikuttavat synteettiset aineet, joiden molekyylirakenne sopii kannabinoidireseptoriin, ja jotka ovat tällä hetkellä suurin ryhmä uusia synteettisiä aineita (NPS). Nämä aineet ovat lisäksi kannabinoidireseptorin täysvaikuttajia (Synthetic cannabinoid receptor agonists) eli niiden vaikutukset ja myös haittavaikutukset ovat kannabinoidireseptorin osittaisvaikuttajaa THC:tä voimakkaampia aiheuttaen psykoottisia oireita, kouristuksia ym. Näiden suurin käyttäjäryhmä löytyy sellaisista ympäristöistä, joissa pelätään

Nämä lisäävät kannabiksen käytön haittoja terveydelle.

Laittomien päihteiden kauppa on kaikista merkittävin tulonlähde järjestäytyneelle rikollisuudelle. Noin 70% EU:n laittomien päihteiden takavarikoista liittyy kannabikseen, mikä kertoo siitä, että tämä kasvi on järjestäytyneelle rikollisuudelle rahasampo.

Korruptio lisääntyy, koska rikollisliigat aina investoivat rahaa poliisin ja tullin korruptoimiseen. Helsingin huumepoliisissa on myös ollut hyvin merkittävä korruptiotapaus.

Kieltolaki ei lopeta tuotantoa, myyntiä tai käyttöä. Se ainoastaan pitää yllä rikollisia houkuttelevaa korkeaa hintatasoa ja antaa kilpailuedun ammattimaisille ja väkivaltaisille rikollisjengeille. Poliisin takavarikot siis lisäävät haittoja, eivät vähennä niitä. Tähän kysymykseen liittyen suosittelemme tutustumaan entisen huumepoliisin Neil Woodsin lausuntoon lakivaliokunnalle. Hänen kirjallinen lausunto on lausuntomme liitteenä ja toivottavasti voitte pyytää hänen suullisen lausuntonsa litteroituna lakivaliokunnalta.

Poliisi ja oikeuslaitos hukkaavat myös valtavasti resursseja tämän kieltolain toimeenpanoon. Kannabiksen käyttö jatkuu ja lisääntyy, nimenomaan kieltolain aikana, etenkin nuorten keskuudessa. Kieltolaki stigmatisoi myös kannabista lääkkeenä käyttäviä sekä vaikeuttaa reseptejä kirjoittavien lääkärien työtä ja estää tieteellistä tutkimusta. Tätä käydään läpi tarkemmin myöhemmin tässä lausunnossa.

Yksi ehdotettu ratkaisu kieltolain ongelmiin on dekriminalisointi, eli käyttörangaistuksen poisto. Dekriminalisointia ollaan esitetty, koska rekisterimerkinnät voivat aloittaa syrjäytymiskierteen, kannabiksen käyttö on yleistä kaikissa väestöryhmissä, mutta kiinnijääneet ovat useimmin nuoria, vähemmistöjä, huonompiosaisia tai sairaita. Ongelmakäyttäjille kynnys avun hakemiseen on korkea ja ihmiset ovat enemmän tekemisissä järjestäytyneen rikollisuuden kanssa. Dekriminalisoinnilla voidaan ehkäistä näitä ongelmia kannabiksen kohdalla. Muualla maailmassa tällä ollaan pyritty toki ehkäisemään ongelmia kannabista vaarallisempien aineiden kohdalla, yleensä opiaattien. Siksi THL onkin esittänyt kaikkien huumeiden dekriminalisointia eikä vain kannabiksen.

Tuotannon ja myynnin sääntely on kuitenkin osoittautunut maailmalla parhaaksi tavaksi reagoida kannabikseen, kuten se on ollut muihinkin yleisesti käytettyihin päihteisiin Suomessa: alkoholiin, nikotiiniin ja kofeiiniin.

---

huumetestausta, koska ne eivät näy normaaleilla testivälineillä eli kouluissa ja vankiloissa. Lisäksi yhteiskunnan huono-osaiset huumeongelmaiset käyttävät niitä, koska ne ovat halvempia kuin kannabistuotteet. Lähteitä: Synthetic cannabinoids in Europe, EMCDDA 2017. (https://www.emcdda.europa.eu/topics/pods/synthetic-cannabinoids_en)
First reported NPS in 2023 show strong increase in synthetic opioids as stimulants and synthetic cannabinoids diversify. UNODC April 2024. (https://www.unodc.org/LSS/Announcement/Details/89a02deb-3344-4308-9980-ca4ca4dc8671)

Vain kannabiksen sääntelyllä voimme toimeenpanna ikärajat, viedä järjestäytyneeltä rikollisuudelta valtavat tulot, luoda tuhansia työpaikkoja ja saada satojen tai jopa tuhansien miljoonien eurojen verotulot ja säästöt. Voimme saada kasvua maataloussektorille, pystymme valvomaan kannabiksen pitoisuuksia sekä epäpuhtauksia ja näin vähentää terveyshaittoja, voimme vähentää kannabiksen tuotannon päästöjä ja muita ympäristövaikutuksia. Poliisi ja oikeuslaitos säästävät myös niukkoja resurssejaan ja lääkärit voivat helpommin määrätä kannabista sitä lääkkeenä käyttäville potilaille.

Laillistamisen vasta-argumenteista

Laillistamista ja sääntelyä vastaan argumentoidaan monilla tavoilla, jotka eivät kestä kriittistä tarkastelua.

THL:n argumentit aloitettamme vastaan lakivaliokunnassa liittyivät 1) kannabiksen käytön mahdolliseen kasvuun, jos se laillistetaan, 2) siihen miten lapsia voidaan suojella, jos kannabiksen kotikasvatus olisi sallittua, sekä 3) että “päihtymistarkoitukseen tarkoitutetun kannabiksen vapauttamisella sääntelystä ei ole suoria vaikutuksia kannabispohjaisten lääkkeiden määräämiseen”. Nämä argumentit eivät kestä kriittistä tarkastelua ja lisäksi THL:n analyysi jättää huomoimatta aloitteen argumentit laillistamisen puolesta.

1) THL tuo itse esille, että kannabiksen käyttö lisääntyy Suomessa jo nyt. Laillistamisenkin jälkeen tämä kasvu saattaisi jatkua. Noin kolmannes suomalaisista aikuisista on kokeillut kannabista. Kannabiksen terveyshaitat ovat siis jo olemassa. Aloitteessamme selitetään, kuinka kieltolaki lisää kannabiksen terveyshaittoja, mutta THL ei ota siihen mitään kantaa. Miksi? Laillisten päihteiden käyttö on laskussa. THL kannattaa alkoholin kohdalla valtion monopolia. Millä perusteilla kannabiksen kohdalla ei voida toimia samoin?

2) THL:n lausunnossa vastustetaan aloitetta, koska “aloite ei tuo esille, miten mm. Kotikasvatusta rajoitettaisiin tai valvottaisiin kotitalouksissa, joissa on alaikäisiä lapsia”. THL on aiemmin kannattanut kaikkien huumeiden dekriminalisointia. Usein tähän on monessa maassa kuulunut myös pienimuotoisen kotikasvatuksen dekriminalisointi, kuten Alankomaissa. Tästä syystä tämä lähestymistapa tuntuu ristiriitaiselta suhteessa laitoksen aiempiin kannanottoihin. Ihmiset saavat tuottaa alkoholia ja säilyttää nikotiinituotteita kotona nyt. Miksi kannabiksen kotikasvatukseen ei voi päteä samat lait? Eikö THL voisi ottaa selvää miten muissa maissa ollaan ratkaistu tämä asia sen sijaan, että vaaditaan, että kansalaisaloitteen pitäisi ne ennakkoon ratkaista? Tuntuu siltä, että tässä ollaan hakemalla haettu jotain kritisoitavaa. Kotikasvatuksen salliminen on yleensä ensimmäisiä toimia vähentää kannabiksen kieltolain haittoja, koska se ei ole kaupallista toimintaa ja on yksi parhaista tavoista vähentää järjestäytyneen rikollisuuden valtaa markkinoilla, jos markkinoiden laillista sääntelyä ei huomioida. Suomessa kannabiksen kotikasvatus on jo nykyisellään tehokkain tapa torjua kansainvälistä järjestäytynyttä rikollisuutta, mutta jos säätäisimme kasvatukselle lailliset kehykset, torjuisi se sitä vieläkin tehokkaammin.

3) Väitteeseen, että päihdekäyttöön käytetyn kannabiksen kriminalisoinnin lopettaminen ei vaikuttaisi lääkekäyttöön ei pidä alkuunkaan paikkaansa. Jos kannabiskasveja ei olisi alun alkaenkaan kriminalisoitu, kannabista lääkkeenä käyttävät olisivat aina olleet vapaita poliisin vainosta. Suomen kannabisyhdistys ry on myös potilasyhdistys, ja me tiedämme valitettavan monta tapausta, jossa kannabista itselleen lääkkeeksi kasvattanut on joutunut lain kanssa vastatusten. Suomessa on erittäin vaikea saada reseptiä kannabista varten ja vaikka siinä onnistuisikin, lääkkeen hinta on erittäin korkea, joten laittomilla markkinoilla asiointi tai kotikasvatus ovat lähes jokaiselle potilaalle se reitti, jolla lääkkeeseen lopulta päästään. THL väittää, että tämänkaltainen itselääkintä on muka täysin eri asia, mutta tämä ei pidä paikaansa. Uudenmaan käräjäoikeuden päätöksessä 3.12.2024 (diaarinro R 750/2024/8564, ratkaisunro 1023 3395) 11 kannabiskasvia kasvattanutta ei tuomittu huumausainerikoksesta, koska hän kasvatti niitä itselleen lääkkeeksi. Asiassa vastaajan terveydentilasta esitetyn selvityksen mukaan hän sairastaa MS-tautia ja oli vuodesta 2008 lähtien käyttänyt sairautensa oireiden lievittämiseen lääkekannabista yksityislääkärin antamien lääkemääräysten mukaisesti. Tämän henkilön tapaus ja oikeuden antama päätös todistavat, että kukintomuotoista kannabista voidaan kasvattaa ja käyttää lääkkeenä. THL:n lausunto lakivaliokunnalle on ristiriidassa tämän oikeustapauksen faktojen kanssa. Tapaus on toimitettu valiokunnalle. Saksassa kannabiksen laillistaminen on helpottanut myös kannabiksen määräämistä lääkkeeksi.

Ylipäätään on erittäin valitettavaa, että THL on jättänyt analyysistään pois esille tuomamme kieltolain haitat. Laitoksen analyysi on siksi erittäin puutteellinen. Eihän nykytilannetta voi ottaa vain neutraalina lähtökohtana, jolla ei ole vaikutuksia mihinkään. Kannabiksen laillistaminen ja sääntely nähdään asiana, joka voi lisätä käyttöä ja haittoja. Nykytilanteen haittoja ei analyysissä huomioida ollenkaan. Myöskään laillistamisen ja markkinoiden sääntelyn hyötyjä ei noteerata. Tästä syystä THL:n analyysi näyttää vähintäänkin puutteelliselta sekä enemmän tai vähemmän poliittiselta.

Yksi pääsyy tämän aloitteen kirjoittamiselle oli se, että saisimme THL:ltä hyvin punnitun analyysin kannabispolitiikan eri vaihtoehtojen hyödyistä ja haitoista. Odotamme laitokselta paljon parempaa. Edustajamme keskusteli ennen lakivaliokunnan istuntoa THL:n edustajan kanssa, joka kertoi valmistelleensa lausuntonsa kiireessä. Tämä on erityisen harmi, koska me tiedotimme THL:lää melkein vuoden ennen julkista kuulemista, että he joutuvat ottamaan kantaa asiaan. Me jätimme siis kansalaisaloitteemme eduskunnalle vuoden sen jälkeen, kun saimme nimet täyteen siihen. Toivottavasti sosiaali- ja terveysvaliokunnalle annetaan perusteellisempi selvitys kansalaisaloitteesta kuin lakivaliokunnalle. Jos ei anneta, toivoisimme, että valiokunta vaatii perusteellisempaa selvitystä, jossa huomioidaan aloitteessa esille tuodut kieltolain haitat ja laillisen sääntelyn hyödyt, ja antaa THL:lle aikaa valmistella sellaisen.

Helsingin poliisin lakivaliokunnalle esittämät argumentit kannabiksen laillistamista vastaan liittyvät pääosin siihen, että 1) kannabiksen käyttö lisääntyisi laillistamisen jälkeen, etenkin nuorten keskuudessa ja 2) laillistaminen ei heikennä järjestäytynyttä rikollisuutta. Nämä argumentit eivät kestä kriittistä tarkastelua.

1) Kannabiksen käyttö lisääntyy Suomessa jo nyt eikä poliisi kykene puuttumaan tähän trendiin mitenkään. Laillistamisenkin jälkeen tämä kasvu saattaisi jatkua. Noin kolmas suomalaisista aikuisista on kokeillut kannabista. Kannabiksen terveyshaitat ovat siis jo olemassa. Tällä hetkellä käytön lisääntyminen rahoittaa järjestäytynyttä rikollisuutta. Jos markkinat olisivat alkoholin tavoin laillisen sääntelyn piirissä, järjestäytynyt rikollisuus ei voisi hyödyntää niitä samalla tavalla, koska laillisten toimijoiden kanssa on erittäin vaikeaa kilpailla. Virallinen tutkimustieto Yhdysvalloissa ja Kanadassa toteutetuista kannabiskaupan laillistamishankkeista osoittavat, ettei laillistaminen ole lisännyt alaikäisten kannabiksen käyttöä. Kannabiskauppojen ikävalvonta on osoittautunut toimivaksi eikä laillistaminen ole lisännyt kannabiksen houkuttelevuutta alaikäisten keskuudessa. (Miech et al., 2024 ja NIDA, 2024)

2) Helsingin poliisin väite, että kannabiksen laillistaminen ei heikentäisi järjestäytynyttä rikollisuutta on täysin irrallaan todellisuudesta. Laillistaminen ei tietenkään heti lopeta kieltolain kymmenien vuosien aikana kehittyneitä laittomia markkinoita. Yhdysvalloista ja Kanadasta saatujen tutkimustulosten mukaan laillistaminen on kuitenkin ollut merkittävimmistä iskuista järjestäytyneen rikollisuuden tuloihin maailman historiassa. Kanadassa enää 3 % kannabiksen käyttäjistä hankkii kannabiksensa rikollisilta markkinoilta (Canadian Cannabis Survey, 2024). Yhdysvaltojen lounaisrajalla Meksikosta salakuljetetun kannabiksen takavarikot ovat romahtaneet vuodesta 2013 eli sen jälkeen kun Coloradon ja Washingtonin osavaltiot aloittivat kannabiskaupan laillistamisen (National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, 2024 ja Bier, 2018). Vuonna 2012 2299864 paunaa eli yli miljoona kiloa ja 2024 yhteensä 10786 paunaa eli 5000 kiloa, (CBP, 2012 ja CBP, 2024).

Helsingin poliisin argumentit ovat tutkimusnäytön kanssa selvässä ristiriidassa. Tästä todistaa eurooppalaisen poliisiorganisaatio LEAP:n edustajan Neil Woodsin lausunto lakivaliokunnalle. Tässä ote hänen lausunnostaan:

> “The unfortunate truth is that so long as there remains a demand for cannabis, someone will meet it. When there are no legal options, the underground market fills this gap, offering products that are unregulated, untaxed, and free from age control requirements. This illicit cannabis fuels organized crime, putting all consumers, including young people, in danger.
>
> When young people obtain cannabis from the underground market, they necessarily come into contact with sellers who won’t ask for identification, don’t abide by quality standards to ensure products are safe, and who may be involved with other illegal activity, including human trafficking and the manufacturing or sale of harder, more dangerous drugs.”

Tämä on täysin ristiriidassa suomalaisten poliisien lausuntojen kanssa. Herra Woods väittää, että kannabiksen kieltolaki vaarantaa lapsia, eikä suojele heitä. Toivomme, että sosiaali- ja terveysvaliokunta huomioi myös kieltolakiin kriittisesti suhtautuvien poliisien näkökulmia. Lakivaliokunta on päättänyt kuulla sellaisia ulkomailta. Suomessa tämänkaltaisia näkökulmia ei kuule kuin eläköityneiltä poliiseilta. Meitä aloitteen kirjoittajia huolestuttaa, että Suomen

poliisissakin on kriittisiä mielipiteitä, mutta että niitä ei uskalleta esittää siksi, koska se voi aiheuttaa ongelmia urakehitykselle. Helsingissä Poliisit ovat esiintyneet mediassa nimettöminä, koska eivät halua seurauksia työpaikalla esittämästään kritiikistä ennaltaehkäisevän toiminnon lakkauttamista kohtaan (Uusi juttu, 3.2.25). Suomen kannabisyhdistyksen tietojen mukaan samaa tapahtuu myös päihdepoliittisten mielipiteiden kohdalla. Todellisuudessa poliisit eivät ole yksimielisiä siitä, että kannattaako kannabiksen kriminalisointia todellakin jatkaa, vaikka poliisin johtoportaassa halutaan tämänlainen kuva antaa.

Poliisi väittää usein myös kannabiksen verotuksen nostavan hintoja ja laittomien markkinoiden tuottavan laadukkaampaa kannabista. Laillistaminen on Pohjois-Amerikassa laskenut hintoja selvästi, jolloin sen kauppa ei enää houkuta kansainvälistä järjestäytynyttä huumerikollisuutta. Toiseksi säännelty ja valvottu kannabis koetaan turvallisemmaksi kuin laittomista lähteistä tullut kannabis. Kun laillinen kannabis on halvempaa ja koetaan turvallisemmaksi, ei ole ihme, että laittomat markkinat eivät pärjää kilpailussa.

Kannabiksen kieltolakia puoltavia argumentteja on monia muitakin, mutta nekään eivät kestä kriittistä tarkastelua. Kannabis ei aiheuta väkivaltaa. Se ei ole uusi päihde, vaan yksi maailman vanhimmista. Porttihypoteesille ei ole tieteellistä pohjaa, kuten THL todisti dekriminalisointialoitteen käsittelyssä. Todisteet muualta maailmasta näyttävät, että kannabiksen käyttö ei lisäänny lasten ja nuorten keskuudessa (laillistamisen jälkeen). Sääntelyllä päinvastoin suojellaan lapsia ja nuoria. Kieltolaki ei myöskään estä käyttöä, vaan käyttö päinvastoin kasvaa, joten terveyshaitat ovat jo olemassa.

Kannabis nimittäin aiheuttaa terveyshaittoja, vaikka se ei aiheuta yliannostuskuolemia, mutta kieltolain takia ne ovat suurempia. Tämä johtuu vahvemmaksi jalostetusta kannabiksesta, jossa voi olla myös epäpuhtauksia, mutta myös riskialttiimmasta käyttökulttuurista, avunsaannin vaikeutumisesta ja siitä, ettei toimeenpanna ikärajoja.

Päihteitä toki säännellään siksi, että ne voivat olla haitallisia. Ei siksi, että ne olisivat haitattomia.

On tärkeää vielä nostaa esille erikseen psykoosit ja skitsofrenia tähän keskusteluun. Huumekeskustelussa helposti sekoitetaan toisiinsa psykoosi ja skitsofrenia ja joskus jopa tarkoitushakuisesti. Monet tutkimustulokset viittaavat siihen, että kannabiksen käyttö voi edistää psykoosin puhkeamista heillä, joilla on siihen geneettinen alttius.

Kuitenkin esim Turun yliopistossa vuonna 2023 tarkistetun väitöskirjan mukaan kannabis ei aiheuta psykooseja tai skitsofreniaa (Dennissoff, 2023). Tutkimustieto osoittaa, että kannabiksen käytön lisääntyminen ei ole lisännyt skitsofrenian esiintyvyyttä väestötasolla. Sen sijaan lapsena ja nuorena koetut traumat altistavat päihdeongelmiin ja psykoosikokemuksiin myöhemmällä iällä.

“Myös traumat altistavat psykooseille, ja kannabiksen käyttö on yleisintä nimenomaan niiden nuorten keskuudessa, joilla menee huonosti tai jotka käyttävät päihteitä unohtaakseen

traumojaan.” -Psykiatrian erikoislääkäri Pekka Laine, Oulun yliopistollisen sairaalan psykiatrian klinikka

Laillistaminen ei ole lisännyt skitsofrenian esiintyvyyttä Kanadassa (Myran, 2025). Tästä tutkimuksesta ollaan uutisoitu suomeksi virheellisesti, mihin jotkut valiokunnankin jäsenet saattavat törmätä. Kannabiksen käytön lisääntyminen ei ole lisännyt skitsofrenian esiintyvyyttä Kanadassa. Tutkimuksessa kannabiksen ongelmakäyttöön hoitoa hakeneiden osuus skitsofreniatapauksista nousi, vaikka skitsofreniatapaukset pysyivät tasaisinta. Tämä liittynee siihen, että laillistaminen helpottaa ongelmakäyttäjien hoitoon hakeutumista.

Emme halua vähätellä kannabiksen todettuja terveyshaittoja. Mutta kaikki terveyshaitat ovat olemassa jo nyt, koska kieltolaki ei ole lopettanut käyttöä. Kannabiskaupan valvonta antaa välineitä tämän ongelman helpottamiseen. Vain markkinoiden sääntelyllä voimme minimoida kannabiksen haittoja.

Lääkekäytöstä

Lääkekäytön edistäminen on yksi tärkein osa tätä aloitetta. Asiaan liittyy kuitenkin yleisiä harhaluuloja. Ensinnäkin, kannabiksen lääkekäyttö on jo laillista Suomessa. Poliisi toki tulkitsee kaiken kannabiksen käytön ilman reseptiä laittomaksi, vaikka sitä käytettäisiinkiin lääkkeenä.

Lääkkeenä ja päihteenä käytetyn kannabiksen ainoa ero on niiden käyttötarkoituksessa. Vastaavana esimerkkinä, jos käytät kofeiinipitoista särkylääkettä, sitä voidaan kutsua kofeiinin lääkekäytöksi, mutta jos juot kahvia terveenä, niin sitä voidaan kutsua päihdekäytöksi.

Tähän liittyen nostamme uudestaan esille viime vuoden lopulla tehdyn Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden päätöksen, jossa 11 kannabiskasvia kasvattanut MS-tautia sairastanutta henkilöä ei tuomittu huumausainerikoksesta, koska hän kasvatti kannabista itselleen lääkkeeksi. Valiokunnan kannattaa tutustua tähän tapaukseen hyvin tarkasti. Tämä oikeustapaus nimittäin näyttää, että poliisi tulkitsee kannabista lääkkeeksi kasvattavia potilaita virheellisesti huumerikollisiksi.

Valiokunnan kuultavana oleva Mika Luoma-aho, Suomen kannabisyhdistyksen puheenjohtaja, on itsekin lääkekannabispotilas. Hän sai vuonna 2014 ensimmäisen reseptin kukintomuotoiseen kannabikseen, jolla hoitaa kroonista neuropaattista kipua. Hänen perussairauksiaan on luusyöpä ja sen hoitojen aiheuttama sydänlihasvaurio. Hän kärsii hermovauriokivusta, jonka hoitoon hänellä on käytännössä vain kaksi vaihtoehtoa: lääkeopioidit ja lääkekannabis. Näistä jälkimmäinen toimii hänen kohdallaan paljon tehokkaammin, eikä aiheuta vakavia sivuvaikutuksia tai voimakasta riippuvuutta. Hän käyttää kannabista kivunhoitoon siis päivittäin – ja on käyttänyt pian yhdentoista vuoden ajan.

Suomessa lääkekannabisreseptin saaminen on vaikeaa, melkein mahdotonta. Enimmillään laillisia potilaita oli vuonna 2017, melkein 350, minkä jälkeen lukumäärä on pudonnut koronavuosien jälkeen alle sataan.

Vertailukohdista esimerkiksi Suomen kokoisessa Tanskassa lääkekannabisreseptejä oli vuonna 2023 yli 8800. Lääkekannabiksen edelläkävijämaa Israel on väkiluvultaan kertaalleen Suomea suurempi, mutta siellä samana vuonna oli jopa 132 000 lääkekannabispotilasta. Suomessa on siis 100 kertaa vähemmän kannabiksen laillisia lääkekäyttäjiä kuin Tanskassa ja 1000 kertaa vähemmän kuin lääkekannabiksen edelläkävijämaassa Israelissa. Alla on listattuna muita maita ja niiden kannabiksen lääkekäyttäjien määriä verrattuna Suomeen.

Maa	Lääkekäyttäjien määrä	Tilaston vuosi	Väestö	Reseptien määrä suhteutettuna Suomen väestöön	Lähde
Suomi	80	2025	55000000	**80**	Suomen kannabisyhdistys ry:n arvio
Tanska	8,848	2023	58000000	**8390**	https://www.statista.com/statistics/1111505/number-of-new-medicinal-cannabis-users-in-denmark/
Kanada	313,273	2020	380000000	**45342**	New Frontier Data. The Global Cannabis Report: Growth & Trends Through 2025
Malta	435	2020	518000	**46187**	New Frontier Data. The Global Cannabis Report: Growth & Trends Through 2025
Luxemburg	691	2020	633,458	**59996**	New Frontier Data. The Global Cannabis Report: Growth & Trends Through 2025
USA	4100000	2020	3300000000	**68333**	New Frontier Data. The Global Cannabis Report: Growth & Trends Through 2025
Israel	132,000	2023	92000000	**78913**	https://www.marijuanamoment.net/medical-marijuana-prescriptions-rise-sharply-in-israel-amid-war-
Saksa	6700000	2022	836000000	**440789**	https://www.statista.com/topics/11023/cannabis-in-germany/#topicOverview

Suomessa kannabista käyttää vuosittain uusimpien arvioiden mukaan jopa 400 000 ihmistä. Pohjois-Amerikassa, jossa kannabiksen käyttö lääkkeenä ja päihteenä on laajasti laillista ja säänneltyä, riippuen maasta ja osavaltiosta noin 20-30% kannabiksen käyttäjistä käyttää kannabista lääkkeenä.

On siis todennäköistä, että Suomessa kannabiksen reseptittömiä lääkekäyttäjiä on kymmeniä tuhansia. Kun ei ole laillista keinoa saada tarvittavaa lääkettä, ihmiset rikkovat lakia.

Mika Luoma-ahokaan ei koronavuosina 2021-2 saanut uusittua reseptiään, koska hänen neurologilta poistettiin oikeus kirjoittaa sellaisia potilailleen. Valviran mukaan hän oli laiminlyönyt jonkun toisen potilaan potilasturvallisuutta, minkä seurauksena menetti lupansa määrätä lääkekannabista kokonaan, kenellekään. Luoma-ahon lisäksi noin satakunta muuta suomalaista potilasta menetti reseptinsä ja hoitosuhteensa, eikä osa ole vieläkään löytänyt tilalle uutta, koska nyt muutkin lääkärit pelkäävät, että he menettävät lupansa jos määräävät lääkekannabista potilailleen.

Nykytilanne lääkekannabiksen suhteen ei ole oikein lääkäreitäkään kohtaan: he joutuvat ottamaan henkilökohtaisia riskejä määrätessään potilailleen tätä lääkettä, esimerkiksi merkittävästi vaarallisempia lääkeopioideja voi määrätä paljon helpommin ja vapaammin.

Mika Luoma-ahon onneksi asia korjaantui pari vuotta sitten, kun hänen resepti viimein uusittiin kipupoliklinikalla. Pelkästään Suomen kannabisyhdistys ry:n tiedossa on kymmeniä potilaita, jotka eivät vieläkään ole saaneet reseptiään uusittua Valviran puututtua asiaan. Monet heistä ovat Luoma-ahoa paljon sairaampia – kaksi heistä ei jaksanut enää odottaa, vaan teki itsemurhan.

Aivan kuin viranomaiset olisivat yksituumaisesti päättäneet, että eivät halua tätä hoitoa Suomeen ja ottavat pakkokeinona sadoilta vakavasti sairailta potilailta viimeisenkin oljenkorren pois. Tämän perusteluna käytettiin sitä, että “tällä hetkellä kliininen tutkimus ei tue lääkekannabiksen käyttöä kiputilojen hoidossa.”

Mielestämme tämä vaatimus, että meidän pitää odottaa tukea kliiniseltä tutkimukselta ennen kuin määräämme luonnonvaraista kasvia lääkkeeksi, kuulostaa epäinhimilliseltä, jos potilas on jo saanut kannabista lääkkeeksi, kokee saavansa siitä apua ja haluaa hoitoa jatkaa. Kannabikseen ei edelleenkään voi kuolla ja aikuiselle ihmiselle, suomalaisellekin, se on verraten harmiton kasvi käyttää.

YK:n huumekomissio lievensi vuonna 2020 kannabiksen huumeluokittelua WHO:n asiantuntijalautakunnan suosituksesta poistamalla sen ankarimmasta IV -luokasta sillä perusteella, että kannabiksella on tutkitusti lääkinnällistä hyötyä. Tämän päätöksen perusteella monissa lääkekäytön laillistaneissa maissa ollaan helpotettu kannabiksen myöntämistä lääkkeeksi ja sen korvattavuutta, ja päätös on myös helpottanut lääkekäytön laillistamista. Myös Suomessa pitää harkita erityislupakäytännön lopettamista tämän luokituspäätöksen perusteella, koska nyt tällä syrjitään niitä potilasryhmiä, jotka hyötyvät kannabiksen käytöstä lääkkeenä (WHO, 2020). Euroopan parlamentti on vaatinut, että jäsenvaltiot edistävät kannabiksen lääkekäyttöä ja mahdollistavat kela-korvattavuuden. Saksassa laillistaminen on helpottanut lääkekäyttöä ja Saksan apteekkariliitto vaati kannabista apteekkeihin myyntiin reseptivapaasti. Kansalaisaloitteemme mahdollistaisi saman Suomessa.

Kannabiksen lääkinnälliset hyödyt ovat niin moninaisia, että iso osa väestöstä voi hyötyä niistä positiivisesti. Sitä voidaan käyttää ilman reseptiä moneen oireeseen ilman vakavia sivuoireita verrattuna erittäin moneen lääkkeeseen.

Mika Luoma-aholle kannabiksesta on ollut valtavasti hyötyä: se hoitaa hänen kipuaan, onneksi hänellä on siihen resepti, hän pystyy käymään töissä ja elämään elämäänsä. Hän ei enää käytä muita kipu-, mieliala- tai unilääkkeitä ja on lopettanut kokonaan myös alkoholin käytön.

Yhdistyksemme sallisi mieluusti muillekin kuin vakavasti sairaille suomalaisille mahdollisuuden valita haitattomampia lääkkeitä ja päihteitä kuin niitä, mitä heille juuri nyt lakipykälien edessä tarjotaan.

Lopuksi

Eduskunta on vapauttanut alkoholin ja nikotiinin sääntelyä. Me pyydämme, että vapautatte myös vakavasti sairaita suomalaisia poliisin vainolta. Se onnistuu luopumalla tämän hyödyllisen lääkekasvin kriminalisoinnista ja aloittamalla tiukka laillinen sääntely sen jo olemassaolevilla markkinoilla.

Vaikka valiokunnan jäsenet olette vaalikampanjoissanne vastustaneet kannabiksen laillistamista, niin pyydämme, että lähestytte asiaa kuitenkin avoimin mielin. Entä jos asiat ovat Suomessa samoin kuin liittolaismaissamme ja kannabiksen sääntely vähentäisi täälläkin kannabiksen haittoja yksilöille ja yhteiskunnalle, ja toisi meille satojen miljoonien eurojen positiivisen talousvaikutuksen? Jos te ette voi tätä vielä hyväksyä, me pyydämme, että otatte

vakavasti edes kannabiksen lääkekäyttäjien ahdingon, otatte huolellisesti selvää heidän tilanteesta ja pyritte edistämään parannusta siihen.

Lähteitä

Bier, 2018. How Legalizing Marijuana Is Securing the Border: The Border Wall, Drug Smuggling, and Lessons for Immigration Policy. Cato Institute 19.9.2018
https://www.cato.org/policy-analysis/how-legalizing-marijuana-securing-border-border-wall-drug-smuggling-lessons#other-drug-smuggling

Canadian Cannabis Survey 2024:
https://www.canada.ca/en/health-canada/services/drugs-medication/cannabis/research-data/canadian-cannabis-survey-2024-summary.html

CBP (U.S. Customs and Border Protection) Drug seizures, 2024
https://www.cbp.gov/newsroom/stats/cbp-enforcement-statistics-fy2024

CBP (U.S. Customs and Border Protection) Drug seizures, 2012
https://www.cbp.gov/sites/default/files/documents/U.S.%20Border%20Patrol%20Fiscal%20Year%202012%20Sector%20Profile.pdf

Denissof, 2023:
https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/174347/Annales%20D%201697%20Denissoff%20DISS.pdf

Hesami et al., 2020
https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0926669020309432

Miech et al., 2024. Monitoring the Future National Survey Results on Drug Use, 1975–2024: Overview and key findings for secondary school students
https://monitoringthefuture.org/wp-content/uploads/2024/12/mtf2025.pdf

Myran, et al. (2025) Changes in Incident Schizophrenia Diagnoses Associated With Cannabis Use Disorder After Cannabis Legalization. JAMA Netw Open. 2025;8(2):e2457868. doi:10.1001/jamanetworkopen.2024.57868
https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2829840

National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. 2024. Cannabis Policy Impacts Public Health and Health Equity. Washington, DC: The National Academies Press. https://doi.org/10.17226/27766.
Haettu osoitteesta: https://nap.nationalacademies.org/read/27766/chapter/5

NIDA, 2024. Reported use of most drugs among adolescents remained low in 2024
https://nida.nih.gov/news-events/news-releases/2024/12/reported-use-of-most-drugs-among-adolescents-remained-low-in-2024

Sveitsin parlamentin terveysvaliokunta, 2025:

https://www.parlament.ch/press-releases/Pages/mm-sgk-n-2025-02-14.aspx

Rognli et al., 2023: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0926669020309432

Uusi juttu, 3.2.25. Poliisin tehtävä. Helsingin poliisi lakkautti ennalta estävän toiminnon. Nyt pohditaan seurauksia.Poliisin tehtävä. Helsingin poliisi lakkautti ennalta estävän toiminnon. Nyt pohditaan seurauksia.
https://www.uusijuttu.fi/historie/sIE7QfhM-aeJYN4dS-a18b2

WHO, 2020. UN Commission on Narcotic Drugs reclassifies cannabis to recognize its therapeutic uses:
https://www.who.int/news/item/04-12-2020-un-commission-on-narcotic-drugs-reclassifies-cannabis-to-recognize-its-therapeutic-uses

Lisää lähdeviittauksia tai selityksiä tässä lausunnossa esitettyihin väitteisiin voi pyytää Suomen kannabisyhdistys ry:ltä osoitteesta sky(at)sky.org tai tämän lausunnon antajilta Mika Luoma-aholta tai Coel Thomasilta.